

■ **HAASTECONOMIE** GEDULD IS EEN UITSTERVENDE DEUGD IN ONZE

SAMENLEVING, WAARIN WE ELKAAR VOORBIJ DREIGEN TE JAKKEREN

IK WIL HET NU!

De tijd van het grote ongeduld, met slechts één muisklik of appje zijn we verwijderd van alles wat we graag willen. En Jantje Ongeduld met zijn vliegende haast staat te stampvoeten als de pizzabezorger te laat is, ook al is dat maar vier-enhalve minuut. Voer voor deskundigen dus. Over de deugd van het geduld en de infantilisering van de samenleving. Niet te koop: geduld.

door Marie-Thérèse Roosendaal

Zin in chips? Vijf minuten later worden ze bezorgd door de bezwete Gorilla-fietser. Nieuwe sneakers? Morgen bezorgt Zalando. En wee hun gebeente als dat ook maar een dagdeel later is, dan kraken we het bedrijf met een vernietigende recensie. Krijgt een ander zijn boodschap binnen vijf minuten bezorgd, dan willen wij dat ook. „En als het dan tien minuutjes langer duurt, word je boos. Anoniem en dan zeg je meer dan wanneer je in een winkel iemand in de ogen kijkt”, zegt consumentenpsycholoog Patrick Wessels.

Hangpubers

„Het is kip-ei”, antwoordt hij op de vraag of ons ongeduld geleid heeft tot een nieuwe haasteconomie. „Maar wel voornamelijk aanbod-gedreven, een gevolg van technische ontwikkelingen en logistiek. Als die snelle bezorging er niet was geweest, hadden we het niet gemist. Maar nu het er is wordt elke wens als de blikser vervuld en nog vrij frictieloos ook.”

Voor al ouders klagen over hangpubers die op de bank alles wat in ze opkomt aan laten rukken. Wessels ziet daarin geen nieuws. „De generatie die niet klaagt over het gedrag van hun kinderen moet nog geboren worden. Kinderen doen dingen nou eenmaal anders dan hun ouders, en het kán, dus waarom niet.”

Pedagoog en historisch onderwijsfilosoof Joop Berding schreef onder andere het boek 'Opvoeding en onderwijs tussen geduld en ongeduld'. Hij zocht naar de betekenis van geduld als deugd in een maatschappij met meer en meer haast. „Geduld was vroeger één van de klassieke deugden, net als voorzichtigheid, gematigheid en moed. De heilige Lidwina van Schiedam bijvoorbeeld, verdroeg haar uitzichtloze lijden zonder klagen, omdat haar zo de hemel ten deel zou vallen. In veel godsdiensten en levensbeschouwingen, zoals het christendom, de islam en het boeddhisme, is ruim aandacht voor de deugd van het geduld.”

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

'We leven met ons allen in een infantiele wereld'

dat: „Nou moet ik ook niet moralistisch doorslaan. Van een aansporing om een beetje door te werken of snel de jas aan te trekken, wordt niemand slechter. Maar als dat de hele dag door tegen kinderen wordt gezegd, dan maakt het hen

jachtig en gehaast en dat is geen goeie zaak. Er zijn altijd kinderen die meer tijd nodig hebben om de stof te beheersen of een opdracht af te werken, en daarvoor beloond: 'Goed zo, Jamie, jij zit weer als eerste in de kring'. Als het snel is, zal het goed zijn, denken kinderen dan. En dat is niet zo.”

Joop Berding nuanceert een zegen. „Maar aan snelle communicatie en snel bestellen, zit ook een schaduwkant. Het voedt het ongeduld. De beschikbaarheid wordt aangejaagd, dat wordt wel de platformisering van de samenleving genoemd. De aandacht gaat meer uit naar snelheid dan naar inhoud, omdat haar zo de hemel ten deel zou vallen. In veel godsdiensten en levensbeschouwingen, zoals het christendom, de islam en het boeddhisme, is ruim aandacht voor de deugd van het geduld.”

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

een zegen. „Maar aan snelle communicatie en snel bestellen, zit ook een schaduwkant. Het voedt het ongeduld. De beschikbaarheid wordt aangejaagd, dat wordt wel de platformisering van de samenleving genoemd. De aandacht gaat meer uit naar snelheid dan naar inhoud, omdat haar zo de hemel ten deel zou vallen. In veel godsdiensten en levensbeschouwingen, zoals het christendom, de islam en het boeddhisme, is ruim aandacht voor de deugd van het geduld.”

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

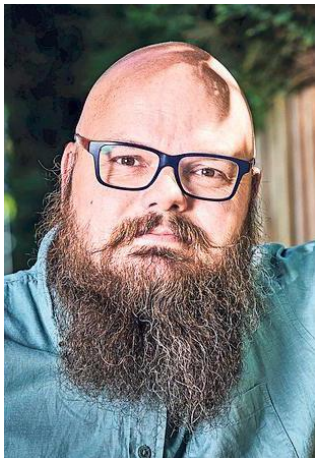
En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

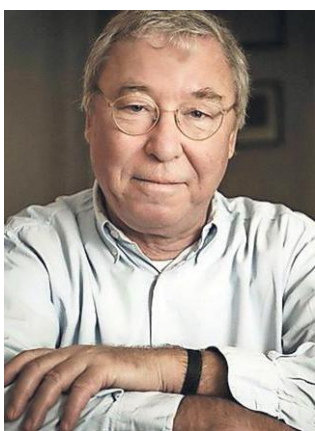
En dat is waar het in de actualiteit aan schort. „Of je nou naar de consumentenmarkt of de politiek kijkt, het lijkt of niets enig uitstel verdient. Elk probleem moet nú opgelost worden. Die versnelling werd eigenlijk al meer dan een eeuw geleden ingezet in transport en communicatie, met de trein en de telegrafie, en is nooit meer afgeremd of gestopt. Daar zit een goede kant aan, als de één in Amsterdam zit en de ander in Australië, dan kunnen we live met elkaar praten. In plaats van brieven die er maanden over deden of helemaal nooit aankwamen, is dat een verworvenheid en

Psycholoog Ammy van Bedaf: „Een geduldig mens zoekt alternatieven.”

Cultuurtheoloog Frank G. Bosman: „Mensen raken overprikkeld.”

Massapsycholoog Hans van de Sande: „De gewenning is enorm.”

Pedagoog Joop Berding: „Beschikbaarheid wordt aangejaagd.”

Consumentenpsycholoog Patrick Wessels: „Elke wens vervuld.”

'MET EENZIJDIG DRAMMEN OP SNELHEID, LOPEN WE HET

RISICO EEN HELE CATEGORIE KINDEREN AF TE SCHRIJVEN'